

Предаването „Видимо и невидимо” с водещ Калин Манолов

Гости: Сашо Дончев, Камен Донеv и проф. Годор Танев

Телевизия „България Он Ер”

14 февруари 2016 година

СТЕНОГРАМА

Това предаване ще припомня основните принципи на икономиката, ще предупреждава до какво може да доведе тяхното пренебрегване, ще изважда на показ основните икономически заблуди, ще разкрива дългосрочните резултати от всяко икономическо действие или политическа програма и техните последици за цялото общество, защото икономиката лично ни засяга.

Калин Манолов: Вие гледате телевизия Bulgaria ON AIR. Аз съм Калин Манолов. В деня на виното и любовта стартираме новия формат на предаването „Видимо и невидимо”. Не сме планирали точно тази дата, но съвпадението е повече от символично – ще бъдем същите, но по-добри, а за да станем по-добри, решихме да прибавим страст към политико-икономическите анализи, които ще продължим да правим с нашите гости във Ваша чест.

За нас е чест да сме заедно с едни от най-интелигентните, образованите, материално осигурените и най-вече мислещи хора на България. Тъй като повечето от тези хора смятат, че кризата в България е най-вече морална, решихме да покажем, че има пряка връзка между разума, етиката и фактите от действителността и да пледираме за въвеждането на етични стандарти в политиката и обществения живот. По един освен смислен, надяваме се, и атрактивен и забавен начин. Днес правим нашата генерална репетиция с публика. Публиката сте всички, които ни слушат, гледат и харесват, както и тези, които не ни слушат, гледат и харесват, но са чували за нас, пък и тези, които не са чували. Публиката сме всички, както сме и актьори всички. Сцената, както казваше колегата на един от нашите гости днес - Шекспир - е животът. Но освен актьори всички сме и икономисти, защото се налага да управляваме парите си и философи, защото всеки от нас е търсил отговори на философски въпроси като: „Какво е естеството на познанието? Как можем да го придобием? Как да действаме?” и различни други неща, които се питаме без да знаем, че това са философските въпроси, на които се търсят техните отговори от векове във науката. Затова в предаването от тук нататък винаги ще има един философ, един икономист и един артист плюс естествено един журналист. Журналистът за момента съм аз. Ще Ви представя и другите ни гости. Днес длъжността на икономиста заема Сашо Дончев.

Визитка:

Сашо Дончев е председател на БСК и изпълнителен директор на най-голямата частна газоразпределителна компания у нас – „Овергаз Инк.“. Завършил е държавната академия за нефт и газ „Губкин“ в Москва и УНСС. Повече от 20 години инвестира „на зелено“ над 300 млн. евро в изграждането на повече от 2200 км. газоразпределителна мрежа. От 2010-та е председател на Българската мрежа на Глобалния договор на ООН, а от 2011-та и на БСК.

Калин Манолов: Артистът днес се играе от Камен Донеv.

Визитка:

Камен Донеv е български режисьор, актьор, драматург и хореограф. Завършил специалност актьорско майсторство в НАТФИЗ. От 1994 до 2009 е актьор в ТБА в София. През 2000-та и 2001-ва година участва в българското телевизионно предаване „Улицата“ на Теди Москов. Изиграл е над 40 роли в театъра и киното, написал е повече от 30 драматургични творби, автор на изключително успешните спектакли „Възгледите на един учител за народното творчество“ и „Песни и танци и истории из балканските земи за сватбите“, автор на сборника „Всичко до тук: текстове за театър, кино и телевизия“, съдържащ текстове от дългогодишното му творчество.

Калин Манолов: Философът е проф. Тодор Танев.

Визитка:

Тодор Танев е проф. д-р на политическите науки, преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, ръководил специалностите „Политология“ и „Публична администрация“, четел лекции в Американския университет в Благоевград, университетите в Питсбърг, Ню Йорк, Мичиган, Амстердам, автор на книгите „Политическата култура“, „Държавничеството“, „Анализ на публичните политики“, „Политически стратегии“, член на Гражданския съвет на Реформаторския блок от създаването му през 2014-та година, от 7.11.2014 до 1.02.2015 е министър на образованието и науката във второто правителство на ГЕРБ.

Калин Манолов: И така, здравейте, господа - проф. Танев, г-н Донеv, г-н Дончев, правим генерална репетиция и сте първите ни гости. Чест е за нас наистина, че точно Вие сте в първия състав на страшния морален съд, който сега ще разиграем. Ще Ви кажа след малко какво имам предвид. Може би първо да кажа, всъщност смятаме да правим от тук нататък ново предаване с философа, икономиста и артиста в сравнение досега. Както вече споменах, да показваме пряката връзка между разума, етиката и фактите от действителността. Как? Като говорим да политиката, икономиката и обществото в предаването през призмата на свободата. Защо? За да пледираме за въвеждането на етични стандарти в политическия и обществен живот на България. За да постигнем това, ще се опитаме да оценяваме действията на политици и общественици не само съобразно собствената си професионална компетентност, но и собствените си морални стандарти. Ще се питаме реална ли е нуждата от действието, което означава дали то е разумно. Какви са мотивите на действащите лица? Което всъщност ще означава дали то е почитено. И ще бъде ли от полза за всички, които засяга? Това ще е равно на дали е справедливо. Когато се задават такива въпроси, безспорно първо трябва да се дефинират понятията и това и ще направя в момента, преди началото на нашия разговор.

И така, разум, поне предлагам с това съдържание на понятието да работим в предаването, означава да разбереш и действаш в съответствие с фактите от действителността. Почтеност означава да не жертваш собствените си убеждения за мнението или желанията на другите. А справедливост – да не се стремиш да придобиваш незаслуженото и неполагащото се материално или духовно от никого, нито да го даряваш на никого. И така крайно време е да откриваме първото заседание на страшния морален съд, в който първи заседатели днес са Сашо Дончев, Камен Донеv и проф. Тодор Танев. Представих Ви ги накратко. Да не губим повече време в разяснения и уговорки.

Проф. Танев стабилно ли е управлението? Стабилен ли е кабинетът, според Вас?

Тодор Танев: Този в настоящето, към днешна дата?

Калин Манолов: Този, в който вие бяхте до преди седмица министър.

Тодор Танев: Бих казал, че по своеобразен начин - в турболентни времена – стабилен. С това, примерно, ловко лавиране между партньори, които са самите те променчиви, г-н Борисов за пореден път показва на цялата нация своята находчивост и устойчивост. Не е случаен фактът, че на последните местни избори ГЕРБ набра доста сериозна подкрепа, но дали винаги ще е така, това зависи от много неща. Да го кажа по-просто – ако се изпуска от време на време по един министър, а с това и парата, ако от време на време по този начин някой от стоящите на опашката близки, поне до там близки, полупартньори, партньори на правителството, но с по-голямо желание, получават нещо срещу това, дълго време може тази формула да остане в живота, ако не се случи нещо по-драматично и по стряскащо, било отвънка или вътре в страната. В случая не визирам ДПС, нито визирам Москва, нито Анкара, нито всички, които сме свикнали да обвиняваме. Проблемът е вътре в България преди всичко. Как този народ, който толкова лесно вярва веднага на всичко, което му се подаде, и след това сам се отказва, все едно че никога предния ден не е мислил обратното. Този народ как ще реагира последния път? Чакаме следващите пъти, имам предвид.

Калин Манолов: Когато гърмят следващи бушони?

Тодор Танев: Когато гърмят следващите бушони. Наивността се оказва, за съжаление, доста често разпространено нещо. Няма да забравя преди седмица-две, когато подбалкански градове, което означава така радетели на българщината, защото там има големи, най-големите българи, от там това не означава, че все пак всички са такива като тези най-големи българи. Те направиха подписка срещу абсолютно нищо, дойдоха до София и танцуваха хоро един автобус хора пред МС.

Калин Манолов: За да ...

Тодор Танев: Извинявам се, направо го казвам – гротескно беше, а на техния кмет, на един от градовете там – Кабаиванов...

Калин Манолов: ...Кабаиванов беше председател на ...

Тодор Танев: ...Кабаиванов, който радува за българщината, искам думата „каба”, което означава нещо на турски, да си я махне от името.

Калин Манолов: Добре. Не знам какво означава. Голяма, може би или нещо такова?

Тодор Танев: Не, „леко набухнала” означава.

Калин Манолов: Добре. Вие самият наивен ли бяхте?

Сашо Дончев: Сто каба гайди ..

Калин Манолов: Сто каба гайди, да. От гайдите решех, че означава голямо. Наивен ли бяхте Вие самият, приемайки длъжността и упражнявайки я по един интелигентен, бих казал интелектуален, може би нетипичен и неприемлив?

Тодор Танев: Не ме оценявайте. Хората ще ме оценят, пък и те вече го правят. Първо не става дума за мен, а за цял кабинет и аз говоря от името на целия кабинет, който бяхме.

Калин Манолов: Да, разбира се.

Тодор Танев: Ние работихме заедно. Никой сам не може да се оправи в тази грандиозна система. Факт е, че нито профсъюзите, нито учителският синдикат, най-големият общественик в България, през цялото време – 14 месеца се оплакаха от нещо. Нямахме никакви сериозни вълнения от учените. Три милиона бяха дадени от нас, намерихме ги от министерството само за млади учени. И утре, в петък, в 9 часа, в УАСГ, университета за архитектура ще ходя, за да видя тези, които се явяват на...

Калин Манолов: За тези пари ще говорим малко по-късно.

Тодор Танев: Не, не, вижте. Много е важно. Няма посрамване. Има много неща, които са свършени. Няма да ги изброявам, защото вече съм ги изброявал. Най-важното обаче, ключовото за България се оказаха парите. Значи преговорите са започнали преди години, но последната, финалната година беше за изграждане на капацитета и приемането, че това е капацитет от тези, които ще дават парите, именно европейците. Тука няколко пъти успяхме също, но не сме го правили за нас. Самият аз никога не съм имал повече от една заплата и никога преди това не съм имал нищо повече от колкото университетска заплата.

Калин Манолов: Чухте ли какво каза Орешарски тези дни, че всъщност неговият кабинет е подготвил всичко около тази програма, а Вие едва ли не сте присвоили..?

Тодор Танев: Вижте, не е само на Орешарски. Това е почнало преди това и можем да говорим и за след Орешарски, нали? Не е всичко точно така. Къде оставяме кабинета, който беше ръководен три месеца и при това в решително време, на Коларова? Ние всички сме работили. Аз говорих, че финалният спринт винаги е по-сложен от всичкото преди това.

Калин Манолов: Но пък победителят взема купата?

Тодор Танев: Да. Сега имаме милиард и триста. Абсолютно не отричам постиженията на тези мои предшественици. Без тях нямаше да го има това.

Калин Манолов: Вие ги изтичахте, някой друг ще ги...

Тодор Танев: Но без нашата работа, всичко друго щеше да бъде напразно, защото исках да видя на Орешарски хората, които ходят и с какви езици биха ходили в Брюксел, с кои очила точно, с какви думи и маниери и с колко пот се изгражда, много сложно като министерство заварено, нужния капацитет. Ето това за капацитета трябваше човек, който разбира от публична администрация. Аз бях това. Не съжалявам абсолютно за нищо. Точно обратното – горд съм, че успях да укротявам системата, да докарам парите и да покажа, че в политиката е възможно да има и хора, които не крадат никога нищо.

Калин Манолов: Г-н Донеv, какъв театър е българската политика?

Камен Донеv: Аз съм се изказвал няколко пъти. В мен няма капка респект.

Калин Манолов: Балканска сватба ли е и или училище? С двата ваши спектакъла...

Камен Донеv: Нищо не е. Аз не изпитвам никакъв респект към българската политика и понеже одеve се спомена стабилност, тези 25 години мога единствено да кажа, че има едно стабилно опростачване на хората и за съжаление то продължава. И затова ми е много трудно да говоря за политика, тъй като не съм видял доводи в обратното, за да бъде уважителен и да бъде признателен за нещо.

Калин Манолов: Обаче ще си признаете, че са добри актьори, нали?

Камен Донеv: Не, не са никакви. Нищо не са. Не са нищо.

Калин Манолов: Не стават?

Камен Донеv: Не са и мъже. Значи да изнасилват майките, бащите и дядовците ни по селата, хора да умират ей така за нищо. Знаем всички проблеми, сред които живеем. Това не могат да бъдат мъже там горе. Това не са мъже. Това са... Не знам как заспиват тези хора. Просто много вътрешна ярост съм насъбрал.

Калин Манолов: Подсещате ме преди да продължим с Вас и с г-н Дончев, „след мъжки разговор” каза някой от правителствения пресцентър, проф. Танев, Вие сте били поканен за съветник на премиера. Приехте ли? Вече сте или?

Тодор Танев: Не, още не съм. Не съм влизал в сградата на МС от три седмици.

Калин Манолов: Мъжки ли беше този разговор? Понеже каза Камен Донеv, че няма мъже в българската политика.

Камен Донеv: Къде са мъжете, кажете ми?

Тодор Танев: Вижте, проблемът ни е такъв, че има мъже, които по-често са мъжкар с особени първи 7 години. Много от тях, не искам да ги определям и не говоря за всички, но за опростачването, за това, което всички виждаме, такъв народ трябва на тези точно така наречени мъже, във всички кавички го слагам, за да могат да правят своите далавери. Не малко са останали и сега. Нека видим, фактите ще покажат дали има или

няма, дали има слухове, които се тиражират, изобщо дали има някакво мръдване или поевропейчване. Даже се говори за заден ход, за връщане на България в 20-те и 30-те години при морала на политиците.

Калин Манолов: 20-те и 30-те години по-висок ли е бил моралът на политиците?

Тодор Танев: Относително по-висок. Да се краде от деца ми се струва мародерство. Един и същ милион, откраднат от националната сигурност, примерно от танкове, е ужасно престъпление, държавно. Но номинално същият един милион е откраднат от деца и той е многократно по-висок, това е национално мародерство. Ако погледнем зад познатите ни министерства на образованието – не е било така по времето на втората голяма катастрофа, която сме имали – 21-ва, 22-ра година. Стояно Марчевски – министър на образованието тогава, вдига 1115 училища, прави 1-ви ноември Ден на будителите, въвежда задължителното образование от 1-ви до 4-ти клас. Да не говорим за много други заслуги, които има същият човек. Така че не винаги е било едно и също нещо. (...) Това поддържат да го имат.

Калин Манолов: Поне да имаме някаква отправна точка във времето.

Тодор Танев: Всичко ще остане един такъв битов национализъм с уговорени от партии по 40 души да танцуват протестното хоро, което вече обясних.

Калин Манолов: Мъжкото хоро. (Смее се)

Тодор Танев: Много е мъжко.

Калин Манолов: Г-н Дончев, Вие по-малко говорите до момента, което не Ви е присъщо. Затова сега бих искал да Ви помоля за един по-експертно и икономико-политически анализ, тъй като сте и председател на една от големите работодателски организации, имате доста голям бизнес. Бяхте също в някаква схема вкарани от края на миналата година включително до момента. Та въпросът, разбира се, е – стабилен ли е кабинетът и ако не е, има ли някакъв заговор срещу него и от кого би могъл да е той?

Сашо Дончев: Няколко неща искам да кажа, може би не веднага в темата. Първо, очевидно не си ме виждал често в компания на умни хора, където аз много обичам да мълча. Така че в момента за мен е удоволствие. Второ, по отношение на това стабилен или нестабилен е кабинетът, аз нямам критериите, защото не знам какъв е смисълът от тоя факт. България, българското общество имат нужда от кабинет, който успява да организира по ефективен начин ресурсите на обществото, за да постигне целите на обществото. И тогава гарант за стабилността на едно управление, на един кабинет е самото общество. Ако в това, което вече 25-26 години наблюдаваме, ние търсим стабилността и определяме стабилността по единствения критерий колко депутати подкрепят това правителство, това за мен това е пълен nonsens. Това няма никакво значение колко депутати подкрепят едно правителство. Нещо повече, без да съм натрапвал когато и да било моите идеи на политиците, тръгнаха към властта, преди съставянето на това правителство някъде в кулоарите на парламента срещнах днешния премиер и му казах – ти си мъжкар, защо не правиш правителство на малцинството...

Калин Манолов: Той се канеше, между другото.

Сашо Дончев: ...нали е важно онова, което ще правиш и ако то има подкрепата на обществото, какъв ти е проблемът? А пък ако случайно тези останалите те бламират в опитите да бъдеш полезен на обществото, ние знаем как да излезем на улицата и да те подкрепим. Мъжкарско аз приемам онова поведение, когато не правиш компромис, когато знаеш как да произведеш полза във всичко, с онова което разполагаш и го правиш въпреки всичко. А другото са комбинации. Нещо повече, това днес толкова много ми прилича на онези апаратни техники, познати ни от преди 26 години в единствената партийна централа, в комсомолската организация...

Калин Манолов: Вие почти дословно цитирате правителственият говорител, която каза след срещата на Борисов в Лондон с българската общност там, че провокативните въпроси били някакъв сценарий, типичен за ДС и техните червени наследници. Вие нещо подобно казвате сега по друг повод. Не знам дали сте чули това изявление.

Сашо Дончев: Не, не съм го чул и не знам дали трябва да съм щастлив от сравнението, но при всички случаи не това имах предвид и за това мога да говоря отделно. Имам предвид всичкото това броење, което броење е очевидно. Напоследък някак си никой не може да убеди обществото, че не става дума за задкулисие, но вътре в парламента, че става дума да наредим всички около масата и да нахраним всички така, че да има спокойствие там, където не трябва да има спокойствие. **В парламента не трябва да има спокойствие. В парламента трябва да има непрекъснат сблъсък.**

Калин Манолов: А в икономиката трябва ли да има спокойствие?

Сашо Дончев: Ами не, трябва да има конкуренция. В икономиката трябва да има конкуренция, в политиката трябва да има конкуренция. **Навсякъде трябва да има свобода и право за всеки да се прояви и да предложи своите идеи и продукти.**

Калин Манолов: Аз все пак ще Ви задам 2-3 конспиративни въпроса, защото интуитивно ми се струва, че всички катаклизми – и тези, които експлодират на повърхността, свързани с правителството, и други, които минават много незабелязано от захлупващи ги събития, случайно или нарочно – имат много пряка връзка с енергетиката, където Вие сте от признатите капацитети в България, особено с газ. Скандалите с Овергаз в края на миналата година, когато ви обвиниха, че не можете да доставяте газ на потребителите, пък онзи ден КЕВР каза, че това не е било така. Смяната на генералния директор на БЕХ, който Ваш душманин беше, да се изразя по един присъщ на „Под игото” начин. Та нещо има размествания – ето сега няма да пускат Доган и Пеевски в Турция, значи има нещо много свързано със задкулисни и икономически интереси.

Сашо Дончев: Първо, нека уточним, че **всеки един от нас е в правото си и аз винаги се ползвам от това право сам да си определям своите приятели и врагове.** Има хора, които няма как да бъдат забелязани от мен и лицето, за което говорите, не ми е нито приятел, нито враг, той просто е никой.

Калин Манолов: Но е имал роля, очевидно.

Сашо Дончев: Кой го е слагал там и защо са го слагали е извън моите интереси.

Калин Манолов: Има ли мъртви вълнения, свързани с енергетиката, питам.

Сашо Дончев: Винаги е имало, през всичките тези 26 години и причината за това е, че в енергетиката има сериозни парични потоци и сериозни възможности за кражби.

Онова, което може да характеризира с една дума цялата 26-годишна нова история на енергетиката, е кражба. В енергетиката се краде на поразия и се краде пред очите на цялото общество и накрая обществото плаща сметката. Извинявайте, предаването си е Ваше, но ако влезем в детайлите, ще влезем в дребнотемие, а ние искаме в присъствието на философи да се опитаме всички ние да бъдем малко философи, да говорим за причините за случващото се, като вземаме само повод от предните теми.

Калин Манолов: Но е важно това, което Ви питам. То засяга всички нас.

Сашо Дончев: Да, важно е, но ще влезем в конкретни разговори, а тези пък са толкова болезнени теми, че не трябва и да бъдем повърхностни и като влезем в тях, трябва да влизаме много надълбоко. Вземайки повод от това, което вече беше казано преди мен и **не защото искам да бъда защитник на българина, въпреки че бих искал да бъда, стига да имам качествата да го сторя, но аз дълбоко вярвам, че масовият българин може да не е толкова културен, колкото ни се иска, колкото го изисква началото на 21-ви век, днешната геополитическа ситуация и много други неща, но той е достатъчно културен, за да бъде и достатъчно морален.** Друг е въпросът дали успява да реализира себе си и тук, пак казвам – не в негова защита, но при всички случаи като упрек към провалилия се български елит аз искам още веднъж, моля да ме извиниш, че в твое присъствие за н-ти път го казвам, но **големият провал на нашия преход се нарича Конституция.**

Общественият договор е големият провал на нашия преход. Този обществен договор, написан въпреки волята и благодарение на недостатъчната политическа култура на българския народ, такава роля му беше отредена на българския народ. И като добавиш към тази тоталитарна конституция, в която водещата власт е в държавата, а не в народа, не в суверена, като добавиш и този ужасен закон, кошмарен закон, този циничен закон, наречен – закон за пряко участие на гражданите в управлението на държавата...

Калин Манолов: ...ще стигнем и до него.

Сашо Дончев: **Безобразие! Вие представяте ли си – с един закон са извзети граждански права. Граждански права могат да се изземат със закони, но ако коренът, основанието за това е заложено в Конституцията.**

Калин Манолов: Нека това бъде в следващата, втора част на предаването.

Сашо Дончев: Нека да довърша тогава, без да влизам в детайли. **Единственото оръжие, единственото възможно действие, което е оставено на българина е революцията. Ние не можем по друг начин да променим нищо, а българинът не е революционер и в това няма нищо лошо. Защото революцията обикновено е съсипия, разруха, а българинът е съзидател.** И да го обвиняваме, че не иска да прави революция...Къде е българският елит, който го постави в това положение?

Калин Манолов: Нека с този риторичен въпрос да завършим първата част на предаването и ще продължим да търсим отговора му, раздавайки нашите морални

оценки на действията на политици и на политически и икономически субекти в България и във втората половина на предаването.

Втора част.

Калин Манолов: Видимо и невидимо продължава в новия формат на раздаване на морални оценки на действията на политиците и на политическите действия на други субекти – обществени или икономически. В студиото сме с икономиста Сашо Дончев, артиста Камен Донеv и философа проф. Тодор Танев. Малко по-малко като че ли отелихме време на артистичната гледна точка към лошия театър политика, г-н Донеv, но вземете повод от това, което казаха г-н Дончев и Тодор Танев и направете своята импровизация, своята интерпретация, Вашето народно творчество по тоя повод.

Камен Донеv: Аз, честно казано, избягвам да говоря, защото това, което казвам, първо не достига до тези, които трябва да го чуят. Преди време ми се обадиха за една кампания по радиото, която е срещу лошото шофиране и т.н, всички неща, които ни възмушават. И аз отказах да участвам в тази кампания. Те ме питаха защо и аз казах – уважаеми господа, тези, които карат по тоя начин и които си позволяват да вършат безогледно всичко онова, което не трябва на пътя и въобще, те не слушат Вашето радио. И ако случайно попаднат на тази станция и чуят мен да им казвам – недейте да карате пиян или еди какво си, те ще ми теглят една майна и ще сменят станцията и край.

Калин Манолов: Аз Ви уверявам, че нашите зрители Ви гледат.

Камен Донеv: Вие ме уверявате, ама аз не вярвам, защото знам, че интелегентните предавания, каквото е това, ги гледат интелегентни хора.

Калин Манолов: Те не са чак толкова малко, между другото. По-пасивни са, по-безшумни са, тихото мнозинство, казваше един американски президент.

Камен Донеv: Изцяло за добро мога да кажа, че съм далеч от политическия елит и мога да говоря за това, което наблюдавам сред обикновените хора. А това, което аз наблюдавам, за съжаление е една демотивация, което е вече много притеснително. Като започнем от демотивация, която се изразява във вече сериозен демографски проблем, и демотивация, свързана с ценностната система. Хората не вярват във всичко онова, което ние с някакво вътрешно бълбукане наричаме ценностна система, много се осланяме на нея и искаме да я има. Да и аз много искам да я има, но това наблюдавам. За съжаление, нашият политически елит хал хабер си няма от този сериозен проблем. Не защото не иска, а защото той презира всичко онова, което е сериозно в държавата. Той с една досада, с една мъка се грижи за своя народ.

Сашо Дончев: А грижи ли се изобщо?

Камен Донеv: Ами да, „грижи“.

Сашо Дончев: Имитира.

Камен Донеv: Да, имитира грижа. Аз не мога да си обясня, ето и професорът каза, да се краде от деца, да се краде от болни хора. Знаете ли, аз имам приятели полицаи. Вие влизали ли сте в полицейска кола? Как изглежда една полицейска кола, как изглеждат линейките, да не влизаме сега в детайли. Как спят тези хора горе знаейки, че нашите болници, че нашите пътища, че нашите обществени сгради са под всякакъв санитарен минимум? Това е възмутително. Аз не знам дори въобще как излизат и се смеят. Има едни депутати, към които като насочиш микрофон и той с една ехидна усмивка започва нещо да разсъждава. Ама какво ми разсъждаваш ти, тикво. Излез и се извини пред хората, кажи – майко, татко, извинявам се за това, което преживявате, за парите, които получавате, извинявам се за дечицата, които нямат пари за животоспасяваща операция. Как и защо въобще да обсъждам аз. Извинявайте, че съм така емоционален, но понеже съм всеки ден в това нещо и това се чудя аз.

Калин Манолов: Като Ви слушам, се чудя дали да Ви задавам въпросите – разумно ли е, почтено ли е, справедливо ли е това, което правят политиците, защото като че ли отговорът...

Камен Донеv: Аз не съм сред тях. Знаете ли, сигурно има между тях свестни, читави хора. Да, глупаво е да се казва, че всички са един дол дренки, така е. Но добре де, в крайна сметка кое натежава – колко са читавите хора и колко са тези, които не са читави? Значи има генерално някакъв много голям проблем, щом в тази държава толкова години ние говорим едно и също, умни хора, нали. Аз не се слагам сред най-умните хора, аз съм по-първичен.

Сашо Дончев: Сега си в средата. *(смее се)*

Камен Донеv: Облагодетелстван съм. Но толкова експерти в България... нали говорят, че България има много експерти. Е добре, какво стана с експертите? Кой ги слуша?

Калин Манолов: Не са във властта.

Камен Донеv: Не са да, защото са по-смирени хора, не са нагли, не са арогантни.

Калин Манолов: Аз Ви предлагам още един конкретен казус от българската политика относително накратко да коментираме, тъй като разбуни духовете. А именно номинацията на България за генерален секретар на ООН. Вече е ясно – това е Ирина Бокова, след двегодишна... не искам да употребявам една единствена дума, но да кажем дълбок размисъл на българските правителства, тъй като номинацията е от 2014 година от правителството на Пламен Орешарски. Нека съвсем накратко си припомним казуса и след това ще го коментираме в студиото с нашите първи съдебни заседатели.

Видео:

Правителството вече е готово със стратегия за кампанията на Бокова. Заделен е бюджет, екипът ще бъде сформиран до дни. Иначе е рано да се прецени какви са шансовете Бокова да бъде избрана за генерален секретар на ООН според министър

Митов. Номинацията ѝ от българска страна не е закъснява, така той отхвърли обвиненията на опозицията.

Даниел Митов: Въпрос на тактика е. С подобни номинации не може да се закъснява да, но не може и да се избързва. Сега в момента определени кандидати тактически изчакват, за да видят точно какво ще се случи, кой ще бъде номиниран и се позиционират.

В парламента противниците на Бокова останаха изненадани от внезапната ѝ номинация, а поддръжниците ѝ от АБВ даже я обявиха за закъсняла.

Изказвания на депутати:

- 1) *„Това е един голям шанс за страната ни. Чака ни много работа, за да завърши позитивно.“*
- 2) *„Имаше голямо забавяне, тъй като голяма част от кандидатите вече бяха обявени. Бих казал – по-добре късно, отколкото никога.“*
Валери Симеонов: „Не мисля, че е най-доброто решение, но по принцип ще подкрепя, защото трябва да има българска кандидатура и естествено трябва да се гони максимално ефективната кандидатура.“
Михаил Миков: „Г-жа Бокова има всички качества. Сега трябва да се ангажира цялата държавна машина, за да стигне България до този успех.“
- 3) *„Не е това единната кандидатура на България.“*
- 4) *„Това е едно добро решение, мъдро решение, което отчита реалностите и реалните шансове.“*

В писмо до БТА Ирина Бокова благодари за подкрепата, която по думите ѝ идва в точния ключов момент. Засега тя ще се състезава за престижния пост с още четирима кандидати. С номинации до момента са Хърватия, Португалия, Словения и Македония. През юли ООН започва селекциите за поста. В момента българският дипломат е генерален секретар на ЮНЕСКО, като заема длъжността от 2009-та година, след като е избрана с конкурс.

Калин Манолов: Продължаваме с коментари от студиото. Тази палитра от политически мнения като че ли даде много ясна картина и на мненията на обществото за тази кандидатура, но с много подтекст – синьо-червено, комунизъм-антикомунизъм, родови и наследствени връзки и товари, които носи човек, потенциал, който има България на най-видимата позиция в световен мащаб. Как го виждате това, което се случва около кандидатурата, един коментар на невидимия пласт отзад. Може би с Вас, проф. Танев, защото гражданският съвет към Реформаторския блок, към който Вие принадлежите, категорично отрекоха тази кандидатура.

Тодор Танев: Труден и лесен въпрос. Първо, вече има номинация и тя е единствената българска. Без да съм от друг етнос, но български гражданин, без да съм от тази или онази партия, аз бях единствен в цялото правителство след Христо Иванов, който си отиде гражданин. Останаха партийците. Мога да кажа, че във всяка една от позициите имаше смисъл, но в момента всички тези смисли се изпариха.

Калин Манолов: Защо?

Тодор Танев: Защото България има един, който е номиниран. При това ние всички няма да гласуваме за това, той е номинация на България. Поне да си мълчим. Защото в съседна Македония не знам дали така правят, дали правят така в другите три-четири държави, които остават, както ние сме способни да си го правим. Хайде не по български да си замълчим от този момент, защото срамота, тук няма нищо, което да е партийно в буквалния смисъл на думата. Вземам думи от всичко, което казахме дотук. Страховитият ужас на България до момента, описван така добре от нашите събеседници и от Вас, се нарича партизанщина, партийност. Имаме старовремски партии. Те не са партиите на 21-ви век, нито от Англия в края на 20-ти век. Това са старовремски партии, които не знаят много повече от това къде е интересът и отгук до края на мандата какво и как биха могли да направят. Така голямата крачка не се прави. Това е и въпросът с тази Конституция, за което г-н Дончев говори. Конституцията фиксира партийността в българския политически и обществено-политически въпрос. Като кажат някъде – това ще се реши политически – означава, че някакви партийци с други партийци някъде са се наговорили.

Калин Манолов: Спазарили са се.

Тодор Танев: Гражданите ги няма и от правителството те си отиват със или без куфари, кашони или други там ритуални танци на самоубийство. Отиваме си ей така. Най-лесното е да отрежеш главата на един гражданин. Само че отгук нататък какво следва, когато останат партийците от старомодния тип? Тогава става една гора, пълна не с червени шапчици и други приказни герои, а само с вълците.

Калин Манолов: Само вълците останаха.

Тодор Танев: Съжалявам, това е друг голям повод как ни изиграха 90-та и 91-ва година...

Калин Манолов: Сещам се за една пиеса – „Вълци нема” – ако си спомняте. *(смее се)*

Тодор Танев: ...Ирина Бокова не е партийна номинация. Започнала е може би оттам, но кажете кое беше партийното, което извърши за своите мандати в ЮНЕСКО? Тук имаме спор – какво направи за някои движения, северноафрикански, да го кажем, арабски и други? Имаше някаква мътилка около това, но аз съм говорил и с израелски организации – нещата не са толкова прости, въобще не представляват тук черното, там бялото, всичко ни е ясно, силно любим, силно мразим. С това не в 21-ви век...

Калин Манолов: То се оказа, че толкова силно любим и мразим, както по отношение на турците и робството, така и по отношение на кандидатурата за генерален секретар на ООН, г-да. И Вашият коментар, г-да. Мълчим си отгук нататък, но сега му е времето да си кажем какво мислим. Г-н Дончев, като това е само повод да кажете каквото мислите.

Сашо Дончев: Нямам критериите, с които да оценя тази кандидатура. Като мениджър аз съм свикнал да съм наясно какви цели трябва да се постигнат, за да потърся подходящ човек, който може да ги постигне или да помогне да ги постигнем.

Калин Манолов: Да няма вето от страните-членки от Съвета за сигурност на ООН.

Сашо Дончев: Вето на какво?

Калин Манолов: За нейната кандидатура. Това е целта – да няма вето, за да бъде избрана.

Сашо Дончев: А, да няма вето?! Аз сега чувам, че това е целта.

Калин Манолов: Да кажем, че аз я формулирам.

Сашо Дончев: Аз не знам критериите на Съвета за сигурност, така че не мога да коментирам това. Има някакъв непрекъснат, ежедневен и то не на българския народ, а на българския елит комплекс, който ние си избиваме в тези разговори. Примерно хващаме нашия любим Гришо. Григор Димитров бие и всички ние сме щастливи, че българите бият. **Бие Григор Димитров и то не защото му е подарено от някъде, а защото много се е трудило момчето.** А ти какво си се трудил в твоята работа? Та и сега. Ако тя е доказала в тази организация, в ООН, защото ЮНЕСКО е организация на ООН, е доказала, че може да бъде мениджър на такъв ранг, ние защо трябва да ѝ пречим? Аз това не го разбирам.

Калин Манолов: Както казват политолозите – тук идва идеологическия комунизъм, произхода...

Сашо Дончев: ...Калине, **напоследък все повече доказателства намирам за себе си, че идеологиите са оправдания за мръсниците. Те са първите, които най-напред ги прегръщат, за да могат да оправдаят с тях мърсотииите, които правят, поразииите, които правят, а след това са първите, които почват да ги осъждат.** Аз толкова съм неподвластен на тези идеологии, че няма как да вляза в тази полемика.

Калин Манолов: Нека погледнем обаче обратната страна. Не се ли изхабиха всички неидеологически партии до момента?

Сашо Дончев: **Ама животът на хората не е идеология, по дяволите.** Животът на хората е много просто нещо. Трябва в общуването с природата да оцелява, да се храни. Длъжен е, природният му дълг е да се възпроизведе, да отгледа децата си. Много просто, къде е идеологията в тези работи?

Калин Манолов: Начинът, по който се управлява, все пак, дори в такъв тип правителства и политици като българските по някакъв начин има връзка с идеята...

Сашо Дончев: ...има връзка с марксистко-ленинската идеология.

Калин Манолов: Ама не само.

Сашо Дончев: Е как? И с други етатистки идеологии. Има много пряка връзка, но това не означава, че е правилната организация на обществото.

Калин Манолов: Добре, как трябва една партия на фона на това омерзение, за което говорим повече от половин час, как един човек да има вече доверие политическо в политици и по някакъв начин да ги припознае? По какъв начин да си избере – ако не е идеология, ако не е лява или дясна, ако не е либерализъм?

Сашо Дончев: По това какво са направили те.

Калин Манолов: Какво правят те?

Сашо Дончев: Вижте му биографията. Ако той никога не е изградил нищо, ако той няма семейство, няма дом. Ако не можеш да намериш един човек, на когото той е бил полезен в живота. Защо му вярваш, че като му дадеш власт, а власт означава Ресурсите на обществото са парите и правата на гражданите.

Камен Донеv: Аз само исках да кажа, че българинът, не знам в какъв мащаб, но криво разбира цялата тая работа с идеология, власт и стандарт на живот. Той е някак си така настроен, може би от едно време идва това, че т.нар. градивност, за която много често се говори и какво да оставим след себе си, това изцяло се изключва от живота на съвременния българин. Цялата му енергия е съсредоточена – ако мога днес да прибера, защото не се знае утре какво ще стане.

Калин Манолов: И това е не само за политиците.

Камен Донеv: Не, не само политиците. Аз например ще Ви кажа какво наблюдавам и познавам такива случаи. Хора, които преди да се докоснат до някакви властови възможности, постове, финансови ресурси или други осъждат кражбите, осъждат всичко онова, което нас ни възмущава. В момента, в който на него му се отдаде тая възможност да го прави същото, той го прави. На това му казват гьон суратлък. Корупцията не се възприема с въпросителна. Тя идва, както идват тухли, както си поръчваш.

Калин Манолов: Да не забравя, защото обещах на г-н Дончев, а и наистина е много важно. Да завършим с референдумите, с референдумите като еманация на участието на гражданите в политиката. Съвсем накратко сега ще Ви припомним какво казаха накратко наши гости в предишно предаване, а след това ще чуем мненията на първите ни съдебни заседатели.

Видео:

Гост 1: Може би най-големият проблем на българските избори и българската демокрация се нарича 50% негласуващи. Това, имайте предвид, е много сериозно. Половината от българските граждани не участват в политическия процес по никакъв начин.

Калин Манолов: Имат своите основания.

Гост 1: Вероятно имат своите основания. Аз все по-често срещам хора, които са с политическа позиция, които не отиват да гласуват. Т.е. информират се по някакъв начин, имат изградени политически рефлексии, можем да ги наречем, отличават лошите от добрите, доколкото това може да бъде направено. Обаче те казват – не искам да отида да гласувам, няма за кого.

Калин Манолов: Понеже трябва да свършваме. Като обобщение – сменя ли се наистина система, политическа, с референдум или с референдуми? Последователните малки крачки могат ли да стигнат до генерална промяна?

Гост 2: Силно се надявам да е така и това да се случва, но ми се струва, че се случва доста бавно.

Калин Манолов: Понеже тази седмица беше внесена подписката за поредния референдум, което е един повод да кажем и ние какво мислим по въпроса. Вие започнахте вече, г-н Дончев, така че продължете в тая посока от миналата част на предаването.

Сашо Дончев: Първо, поздравления за Слави и за целия му екип, поздравления за онези, които си направиха труда да отидат и да подкрепят тази подписка. Все пак 650 хиляди, или колкото са, е огромна цифра, имайки предвид точно тази видима политическа пасивност на българското общество през последните години. За мен референдумът е основният инструмент за организация на живота на едно общество, защото чрез референдума обществото може да определя своите цели. Чрез референдума може да определя ресурсите, които са необходими за постигане на тези цели. Чрез референдум може да определя на кого да възложи, да се довери, за да постигне тези цели с тези ресурси. Така че това е безспорно най-важният инструмент в едно свободно общество. Подчертавам свободно, защото аз имам нелансирано разбиране за демокрация, може би не е сега времето. Затова смятам, че огромното престъпление, да, престъпление беше извършено през 91-ва година с приемането на тази посткомунистическа конституция, която само полира...

Калин Манолов: Ето, Вие направихте идеологическа оценка.

Сашо Дончев: Да, защото ние нямаме нужда от такъв граждански договор. Едно свободно общество няма нужда да залага в конституцията си идеологии. Едно свободно общество в обществения си договор договаря кой за какво ще отговаря, за да бъде животът добър. И в свободното общество държавата има много малко функции. Ние виждаме, че днес тя не ги изпълнява. За какво ни е стабилност тогава? Ако държавата не може да опази границите, ако държавата не може да опази двора, имота, кокошките на леля ми на село... живота на децата ни на улицата, то за какво ни е такава? Да не говорим като не може да помогне за справедлив процес – за какво ни е такава държава? А ние няма къде да ходим, ние нямаме избор, защото в конституцията ние не сме важни, държавата е важна. Там всичко е държавата, държавата... сякаш тези права падат от небето.

Калин Манолов: Тя ги раздава.

Сашо Дончев: Всяка държава се е родила с права и тя ги раздава. Това няма нищо общо със свободното общество, да Ви кажа. И конкретно за другото, което вече казах. Точно на базата на ниската политическа култура на обществото беше приет този закон за участието на гражданите в управлението на държавата и общините. Нямам думи! Това е най-циничният закон, който има в нашата нормативна уредба. С този закон извън и в допълнение към онази идеологическа конституция се изземват правата на гражданите. Откъде накъде гражданите ще молят за правото да се произнесат по

някакъв въпрос?! А там има дори въпроси, по които на тях им е забранено да се произнасят. На кого е тогава държавата? Държавата е фикция. Държавата в общуването между свободните хора е сянка.

Калин Манолов: Както казва Бастиа – държавата е фикция, чрез която всеки живее на гърба на всички останали.

Сашо Дончев: Да, само за това, за съжаление, служи в нашето общество. *(смее се)*

Камен Донеv: На мен ми е много тъжно, че думата държава се превърна в плювалник. Нали забелязвате, дори понякога самите ние и аз това го казвам с прискърбие, как плюят по държавата, обиждат държавата. Представете си хората колко са натрупали, че вместо тая дума, как да го нарека, тая метафора, ако щете, да стоим в едно светло, едно чисто поле, то се е превърнало в това.

Сашо Дончев: Ако позволиш да ти помогна с нещо. Онова, за което ти говориш и върху което не трябва да пада и прашилка и някакъв оттенък на негативизъм, се нарича родина, нарича се отечество, нарича се страна. А държавата са институциите. Държавата е враг на свободата по дефолт, тя е ограничител на свободата. Така че държавата не може да бъде любима част от нашия живот.

Калин Манолов: Затова Вие казвате – референдуми до дупка.

Сашо Дончев: Да. Но родината, аз напоследък не съм чул някой да използва думата родина. Професор Танев май тръгна в обясненията, които даваше за тоя смешен спектакъл...

Калин Манолов: Много се замислихте, проф. Танев.

Тодор Танев: Аз отдавна мисля по тия въпроси и не съм сам, цялото политологическо войнство мисли за тях. Ще кажа така – за референдумите съм по-скептичен, отколкото е г-н Дончев. Има причина за това и то са в тези, които той изтъкна. Конституцията от 91-ва година започва различно от американската и това го знаем. Вместо „ние, народът на САЩ“, нашата започва с „ние, депутатите от Великото народно събрание“, откъдето всъщност се легитимира единствената действителна тема и това е Велико народно събрание и въобще на висотата на същото, с което тя е била приета. Всички други биха били толкова недостатъчни, колкото проведените няколко такива референдуми до момента. Те са хубаво нещо, доколкото сплотяват, обединяват, вдъхват доверие на част от тези, които наистина са участвали в тях, но това не е достатъчно, за да бъдат те швейцарски.

Калин Манолов: България все още не е Швейцария.

Тодор Танев: Затова трябва внимателно референдумите да бъдат балансирани и начина им на създаване и тъй нататък. Въпросът е по-комплексен. Но пълното им отричане и довеждане до къошето, както е сега използвано от партиите, г-н Дончев, мисля, че сте съгласен с мен, ги прави нещо, на което преди следващия референдум трябва да му издигнем нивото. Аз съм за това да има референдуми.

Сашо Дончев: Аз съм съгласен.

Тодор Танев: Тогава да Ви попитам – всички сега казват: да, референдум трябва. Ако не са всички, то са над половината. Сега обаче кажем ли: всъщност за кой референдум говорите, на Слави, за какво ставаше дума? И тогава ще падне нивото, те не знаят за какво, те искат общо референдум.

Калин Манолов: Затова е нужна смяна на системата. Време ни е за моралните присъди, които обещахме в началото. Разумно, честно, справедливо – трите критерия, по които оценяваме политическите действия на всички до тук. Как изглеждат на фона на тези критерии действията на политиците, които коментирахме? Г-н Дончев?

Сашо Дончев: Като че ли коментирахме само последния месец, но без колебание мога да кажа, че почтеността не е характерна черта на основната част от участниците в политическия живот в страната. И искам да направя и своята лека трактовка. Почтено е онова действие на всеки един от нас, което заслужава почит от останалите граждани.

Калин Манолов: Оценяваме мотивите по този начин.

Сашо Дончев: Аз не виждам такива действия в поведението на българските политици през последните 26 години.

Калин Манолов: Поне разумни ли са?

Сашо Дончев: За разум не можем да говорим и в ежедневните им изказвания, защото не го виждам. Разумно е онова, което дава възможност първо да формулираме цели, които няма да разпаднат обществото, а ще му осигурят устойчиво развитие.

Калин Манолов: Както аз казах, понеже трябва да завършваме, да действаш в съответствие с фактите от действителността. Кратки присъди, господа. Г-н Донеv?

Камен Донеv: Аз мисля също като Сашо Дончев, но това, което искам да кажа, което мен ме вълнува, може би някой ще ми се присмее или ще каже – ето той е актьор и е емоционален, за мен политиката трябва да се прави с любов и с емоция.

Калин Манолов: На този ден това е прекрасно послание.

Камен Донеv: Аз съм против тоя възприет хладнокръвен образ на политика, който говори равно, безчувствено...

Калин Манолов: Трябва да Ви прекъсна, съжалявам. Проф. Танев?

Тодор Танев: В момента в Министерството на образованието вече много се радват, така че Вашият критерий е спасен.

Калин Манолов: Много любов (*сmee се*). Благодаря Ви, господа. Това беше всичко за днес във „Видимо и невидимо” и новия формат на предаването, който репетирахме пред Вас с участието на Сашо Дончев, Камен Донеv и проф. Тодор Танев. Приятна неделя и успешна нова седмица!